

Onderhandelingen nieuwe coalitie – input thema's Mobiliteit

13 mei 2022

Momenteel onderhandelen de Zaanse coalitiepartijen over het nieuwe coalitieakkoord. Belangrijke thema's voor de coalitiepartners om iets van te vinden op het gebied van Mobiliteit zijn:

1. Fiets
2. Toegankelijkheid
3. Laadinfrastructuur

Vanuit de coalitie is verzocht om een voorstel voor inzet komende bestuursperiode (4 jaar) op deze thema's, in de vorm van een actieplan per thema. Onderstaand treft u een voorzet hiervoor aan, voorafgegaan aan een korte toelichting op het beleidskader voor Mobiliteit: Het Zaans Mobiliteitsplan (ZMP).

Kader: Zaans Mobiliteitsplan (ZMP)

Het ZMP dat september vorig jaar is vastgesteld geeft weer hoe Zaanstad om wil gaan met de mobiliteit richting 2040. De opgaven voor Zaanstad, o.a. op het gebied van verstedelijking en duurzaamheid leveren een stevige mobiliteitsopgave op. Op de huidige voet verder gaan kan niet meer, een andere balans in het mobiliteitssysteem is nodig. Daarom wordt ingezet op een transitie naar meer duurzame mobiliteit (b.v. wandelen, fietsen, OV en deelmobiliteit). Waarbij opgemerkt dat de omvang van de transitie en de mate waarin elke vervoerwijze daarin een rol speelt, verschilt per gebied.

Het ZMP sluit af met een uitvoeringsagenda; een overzicht van uitwerkingsprojecten en –plannen om de mobiliteit op korte en lange termijn goed te regelen. Deze uitvoeringsagenda wordt momenteel vertaald naar een meerjarenprogramma waarin de projecten en plannen geprioriteerd worden. Na het zomerreces wordt het meerjarenprogramma voorgelegd aan de raad inclusief voorstellen voor financiering. Nu is dat namelijk nog niet geregeld.

De voorstellen voor Fiets, Toegankelijkheid en Laadinfrastructuur die hierna volgen komen voort uit of sluiten aan op het ZMP. Andere belangrijke thema's om vanuit het ZMP op te pakken zijn b.v. Parkeren, Deelmobiliteit en de gebiedsuitwerkingen.

Actieplan Fiets

Waar staan we met dit thema?

Als vervolg op het onderdeel Fiets uit het ZMP gaan we de komende periode aan de slag met verkenningen van de doorfiets- en hoofdfietsroutes (actieplan fiets) en het opstellen van een uitwerkingsplan fietsknelpunten.

Wat gaan we doen?

Met analyses van de belangrijkste fietsroutes op fietsveiligheid, fietscomfort en doorstroming wordt duidelijk wat er precies moet gebeuren om de doorfiets- en hoofdfietsroutes te kunnen realiseren (actieplan fiets) en worden fietsknelpunten in kaart gebracht (uitwerkingsplan fietsknelpunten). Dit doen we in samenwerking met inwoners en relevante betrokken partijen. Waarbij er daarnaast ook nog een wens is voor een verdere en verdiepende uitwerkingsslag van het fietsbeleid.

Beoogd resultaat:

- Actieplan fiets (= 1^e verkenningen naar de doorfiets- en hoofdfietsroutes)
- Uitwerkingsplan knelpunten (verlichting, verharding, bewegwijzering, verbreding, verkeerslichten en verkeersveiligheid)
- Maatregelen volgend uit het Uitwerkingsplan knelpunten

Wat kost het?

Het is goed om te realiseren dat met de uitvoering van het programma Fiets forse bedragen zijn gemoeid, waarvoor nog geen budget beschikbaar is. Ter indicatie; in het ZMP is ingeschat dat de aanpak van doorfiets- en hoofdfietsroutes zo'n 10 miljoen euro bedraagt en de aanpak van fietsknelpunten zo'n 2 miljoen per jaar. Om alles tot uitvoering te kunnen brengen is 3,5 Fte benodigd voor een programmateam rondom Fiets. Vanuit de huidige formatie is 0,8 Fte beschikbaar. Derhalve is er een tekort van 2,7 Fte.

Voor het opstellen van het Actieplan fiets en het Uitwerkingsplan fietsknelpunten is € 100.000,- nodig. Hiervoor is geen ruimte binnen de beschikbare budgetten.

Actieplan Toegankelijkheid

Waar staan we met dit thema?

Toegankelijkheid openbare ruimte

Alle herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte worden op toegankelijkheid getoetst. Dilemma's in projecten worden besproken met de Meedenkgroep van ervaringsdeskundigen. Bijvoorbeeld is in 2021 met inbreng van ervaringsdeskundigen gekeken naar toegankelijkheid van het ontwerp van het nieuwe zwembad de Slag.

In 2021 zijn er op diverse plaatsen algemene gehandicaptenparkeerplaatsen toegevoegd, onder meer bij het station van Zaandam en het Zaantheater in het centrum van Zaandam.

Door bureau PBT Consult zijn/worden de volgende locaties gescreend op verbeteringen in de toegankelijkheid:

- Herinrichtingsgebied centrum Krommenie
- Stationsgebied Zaandijk
- Stationsgebied Koog aan de Zaan
- Winkelgebied Kaaijkhof, Saendelft
- Winkelgebied centrum Assendelft
- Winkelgebied Westerkoog
- Winkelgebied Westerwatering
- Winkelgebied Gibraltar

Stationsgebied Kogerveld maakt onderdeel uit van een MAAK.Zaanstad gebied. Verbeteringen zullen worden meegenomen wanneer het stationsplein wordt heringericht.

Openbare toiletten

De gemeente stimuleert bedrijven zich te registreren in app HogeNood voor toegankelijke toiletten. Bij Hembrugterrein ter hoogte van de pont is al een openbaar toilet gerealiseerd.

Wat gaan we doen?

Toegankelijkheid openbare ruimte

De gebieden waar we willen investeren in de verbetering van de toegankelijkheid betreffen de hiervoor genoemde winkel- en stationsgebieden. De in de screenings genoemde verbeteringen worden meegenomen in de uitvoeringsprojecten.

Actieplannen voetgangers (ZMP)

In het ZMP is opgenomen het opstellen en uitvoeren van actieplannen om de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor voetgangers te verbeteren. Het gaat hierbij om verbeteringen op de looproutes van/naar:

- OV-haltes/stations
- Wijk- en buurtwinkelcentra
- Toeristische locaties
- Kantoren en bedrijventerreinen

Voorstel is om jaarlijks aan de slag te gaan met het opstellen en uitvoeren van een nieuw actieplan.

Haltetoegankelijkheid

De Vervoerregio Amsterdam (VRA) wil een impuls geven aan het aantal toegankelijke bushaltes. Tien jaar geleden streefde de VRA naar 90% van de reizigers via een toegankelijke halte. In de praktijk stapt echter minder dan de helft in op een toegankelijke halte. Voor Zaanstad geldt dat dit aandeel 34% bedraagt. Om dit aandeel te verhogen stelt de VRA het volgende voor:

- Het realiseren van quick-wins (kleine maatregelen, bv het plaatsen van geleide lijnen); in geval van Zaanstad gaat het om 71 bushaltes. Het aandeel reizigers via een toegankelijke halte stijgt daardoor van 34 naar 66%.
- Haltes met de meeste reizigers toegankelijk maken door deze o.a. op te hogen; in Zaanstad gaat het om 181 bushaltes. Het aandeel reizigers via een toegankelijke halte stijgt daardoor van 66 naar 98%.

In samenwerking met de Vervoerregio wordt ingezet op het op korte termijn uitvoeren van de quick-wins. Voor de resterende haltes (181 stuks) wordt nader onderzocht wat de benodigde aanpassingen meer exact zijn en welke kosten hiermee gemoeid zijn. Op basis daarvan wordt een voorstel voor aan te pakken haltes gedaan.

Openbare toiletten

Vanuit toerisme, kwaliteit van de leefomgeving/voorzieningen en toegankelijkheid is er behoefte aan meer en kwalitatief goede (robuust, schoon en toegankelijke) openbare toiletten in Zaanstad. Hierbij willen we inzetten op de kerngebieden:

- Bestaande openbare toilet op het Kerkplein in Krommenie opwaarderen
- In Wormerveer een openbaar toilet realiseren in de omgeving van de Zaanbocht

Ook in het Centrum van Zaandam een openbaar toilet toevoegen. Bijvoorbeeld gecombineerd met de tweede overdekte fietsenstalling.

Wat kost het?

Toegankelijkheid openbare ruimte

Voor 2022 en 2023 is in het MIP € 50.000,- gereserveerd voor toegankelijkheid. Per gebied is gemiddeld circa € 20.000,- nodig voor verbeteringen en aanpassingen. Dit houdt in een tekort van € 130.000,-.

Actieplannen voetgangers (ZMP)

Voor het opstellen van één actieplan is rond de € 25.000,- benodigd en 0,25 Fte. Hierin is niet voorzien. Ook voor de bekostiging van maatregelen uit de actieplannen voor voetgangers is nog geen budget beschikbaar. Jaarlijks zal voor deze maatregelen budget worden aangevraagd.

Haltetoegankelijkheid

De VRA heeft een inschatting gemaakt van de kosten voor Zaanstad om de bushaltes qua toegankelijkheid op niveau te krijgen. De kosten voor het realiseren van de quick-wins bedragen circa € 50.000,-. De kosten voor het ophogen van de bushaltes met de meeste reizigers worden (op basis van eenheidsprijzen) ingeschat op 2,3 miljoen euro. De VRA subsidieert 50% van de kosten.

Openbare toiletten

Uit het onderzoek n.a.v. het agenda-initiatief van 17 september 2020 kwam naar voren dat het wenselijk is om op het Kerkplein in Krommenie en in de Zaanbocht te Wormerveer openbare toiletvoorziening te creëren. Zie ook 2020/250200.

De investeringslasten voor twee extra openbare toiletten zijn geraamd op € 170.000,- bij een model dat passend is voor de omgeving waarin die worden geplaatst (minder passende modellen kosten € 140.000,-). Bij een afschrijvingstermijn van 15 jaar betekent dit € 14.000,- afschrijvingslasten per jaar. Daarnaast bedragen de jaarlijkse onderhoudskosten € 25.000,-.

Deze bedragen zijn opgenomen in Kaderbrief Begroting 2023-2026.

Actieplan Laadinfrastructuur

Waar staan we met dit thema?

De toekomst van elektrisch opladen blijft onzeker. Op korte termijn zien we de actieradius van elektrische voertuigen toenemen, waardoor niet iedere elektrische auto dagelijks hoeft te worden

opgeladen en niet iedere elektrische rijder permanent verzekerd hoeft te zijn van een volle accu. Voor de langere termijn is het denkbaar dat door technologische ontwikkelingen een laadpaal wellicht niet meer nodig is. Ook zijn alternatieven zoals waterstof voor vrachtverkeer ook een ontwikkeling die gevolgd moet worden. Het is dus belangrijk de ontwikkelingen te blijven volgen en hier zo nodig op in te spelen.

Parkeren en elektrisch vervoer

Openbare ruimte is schaars. Een openbaar laadpunt is alleen bedoeld om te laden en niet om te parkeren. Elektrische auto's maken gebruik van 'gewone' parkeerplaatsen om te parkeren als ze opgeladen zijn. Een goede balans tussen het aantal openbare laadpunten en de behoefte aan laden is belangrijk. Voor het draagvlak is het belangrijk dat laadinfrastructuur optimaal wordt gebruikt. Openbare laadpalen worden daarom geplaatst op basis van behoefte (aanvragen). Verhoging van de parkeerdruk door de aanleg van laadpunten in de openbare ruimte is de consequentie van het stimuleren van elektrisch vervoer. Bewoners moeten hierdoor soms iets verder lopen om te kunnen parkeren.

Wat gaan we doen?

Laadpuntenkaart

Anno 2022 zijn laadpalen voor de hand liggende middelen om voertuigen op te laden. Om de druk op de openbare ruimte zo veel mogelijk te beheersen, zetten we het huidige beleid, dat bewoners een openbaar laadpunt kunnen aanvragen als zij geen eigen terrein hebben om een privé oplaadpunt te plaatsen, voort. Wel wordt er in samenwerking met de MRA-elektrisch een laadpuntenkaart voor de gemeente Zaanstad opgesteld aan de hand van de prognoses voor de toename van elektrische voertuigen. Op deze kaart worden alle potentiële locaties tot 2030 in kaart gebracht en middels een combinatie verkeersbesluit vastgelegd. Het voordeel hiervan is dat alle potentiële locaties bekend zijn en zodra de vraag er is de laadinfrastructuur snel gerealiseerd kan worden.

Prognose

Er is door MRA-E een prognose voor de gemeente Zaanstad opgesteld die uitgaat van 1.250 locaties in 2027 (circa 2.500 laadpunten). Volgens de prognose zijn er in 2022 circa 700 laadpunten (350 locaties) gerealiseerd. Om de regionale prognose te halen moeten er de komende 5 jaar gemiddeld 180 locaties per jaar worden gerealiseerd.

Laadpleinen

In samenwerking met de MRA-E worden de komende jaren in Zaanstad een aantal laadpleinen gerealiseerd. In eerste instantie wordt aan 3 locaties gedacht (Zaanstad-Noord, Midden en Zuid). Ondernemers zijn en worden hierbij ook betrokken.

Beoogd resultaat:

- Laadpuntenkaart met potentiële locaties tot 2030 (circa 1.250)
- Gemiddeld 180 laadlocaties per jaar (op basis van behoefte!)
- Minimaal 3 laadpleinen

Wat kost het?

De eigen bijdrage vanuit de gemeente Zaanstad is € 500,- per laadpaal. Dit betekent dat er circa €90.000,- per jaar nodig is aan produktkosten.

Qua bemensing is er 0,5 fte nodig (beheerder), lees € 44.000,-, o.a. voor opstellen van het verkeersbesluit en begeleiding van de realisatie. Verder is er 0,2 fte nodig om op strategisch niveau aansluiting te hebben tussen MRA-E en Zaanstad. Deze kosten zijn ca. € 40.000,- per jaar.

Totaal zijn de kosten € 174.000,-. Er staat nu voor circa € 50.000,- per jaar in de begroting. Dit houdt in een tekort van structureel €124.000,- per jaar (product en bemensing).

Resumé actieplannen mobiliteit en benodigde inzet/middelen

Acties	Euro's
Actieplan Fiets	€ 50.000,-
Uitwerkingsplan fietsknelpunten	€ 50.000,-
<i>Maatregelen uit Uitwerkingsplan fietsknelpunten</i>	<i>N.t.b.</i>
Toegankelijkheid openbare ruimte	€ 130.000,-
Actieplannen voetgangers	€ 25.000,- + 0,25 Fte per actieplan
<i>Maatregelen uit Actieplannen voetgangers</i>	<i>N.t.b.</i>
Haltetoegankelijkheid – quick-wins	Gedekt
Haltetoegankelijkheid – toegankelijke haltes	€ 1,15 miljoen (uitgaande van 50% subsidie)
Openbare toiletten	€ 170.000,- incidenteel + € 25.000,- per jaar
Laadinfrastructuur	€ 124.000,- per jaar